

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет фармацевтичних технологій та менеджменту
Кафедра управління та забезпечення якості у фармації

ЕКОНОМІКА І ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВА

(назва навчальної дисципліни)

**РОБОЧА ПРОГРАМА
освітньої компоненти**

підготовки перший (бакалаврський) рівень

(назва рівня вищої освіти)

галузі знань 07 Управління та адміністрування

спеціальності 073 Менеджмент

освітньої програми Менеджмент

спеціалізації (й) _____

(найменування освітньої програми)

Робоча програма освітньої компоненти «Економіка і фінанси підприємства» спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент» для здобувачів вищої освіти 3 курсу. (3,10 д, 3.10 з)

Розробники:

ПОСИЛКІНА Ольга, професор закладу вищої освіти кафедри управління та забезпечення якості у фармації, докт. фармац. наук, професор

ГЛАДКОВА Ольга, доцент закладу вищої освіти кафедри управління та забезпечення якості у фармації, канд. екон. наук, доцент

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри управління та забезпечення якості у фармації

Протокол від «01» вересня 2023 року № 1

Зав. кафедри
управління та забезпечення
якості у фармації

(підпис)

проф. Тетяна КРУТСЬКИХ
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Робоча програма схвалена на засіданні Профільною методичною радою з економіко-управлінських та соціально-гуманітарних освітніх компонентів
Протокол від «5» вересня 2023 року № 1

Голова профільної методичною ради
з економіко-управлінських та
соціально-гуманітарних освітніх компонентів _____

проф. Алла НЕМЧЕНКО

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська.

Статус дисципліни: нормативна.

Передумови вивчення освітньої компоненти: нормативна освітня компонента «Економіка і фінанси підприємства» займає особливе місце при підготовці бакалаврів за освітньою програмою «Менеджмент». Адже, розвиток ринкових відносин, подолання наслідків фінансової кризи обумовлюють підвищення ефективності використання всіх видів ресурсів підприємства, для досягнення поставленої мети.

Предметом вивчення освітньої компоненти є вивчення теорії та практики господарювання на рівні підприємства, конкретних форм і методів господарювання; принципів формування та використання виробничого потенціалу, взаємодії всіх видів ресурсів, ефективності господарсько-комерційної діяльності.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин 4 кредити ЄКТС.

2. Мета та завдання освітньої компоненти

Метою освітньої компоненти «Економіка і фінанси підприємства» оволодіння здобувачами вищої освіти комплексом знань з основних розділів прикладної економіки і фінансів підприємства, знайомство з методами організації ефективного господарювання на рівні основної ланки суспільного виробництва – підприємства, набуття необхідної сукупності теоретичних і практичних знань з управління ринковою економікою на сучасному етапі її розвитку.

Основними завданнями освітньої компоненти «Економіка і фінанси підприємства» є:

- знайомство з методами організації ефективного господарювання на рівні підприємства;
- ознайомлення з методичними та нормативними матеріалами, що регламентують господарчо-фінансову діяльність підприємств в Україні;
- вивчення проблем розвитку промислового виробництва в Україні та за рубежом;
- вивчення особливостей матеріально-технічної бази хіміко-фармацевтичного виробництва;
- ознайомлення з видами цін і механізмами ціноутворення в умовах ринку;
- вивчення економічного змісту собівартості, рентабельності, ціни;
- оволодіння механізмом зовнішньоекономічної діяльності;
- ознайомлення з механізмом банкрутства як феномену ринкової економіки.
- визначення основ організації фінансів підприємств;
- розуміння механізму кредитування підприємницької діяльності;
- оцінка структури та ефективності використання основного та оборотного капіталу підприємства;
- визначення податкового навантаження суб'єктів підприємництва;
- проведення аналізу ефективності функціонування суб'єктів підприємництва і комплексної оцінки їх фінансового стану;

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Освітня компонента «Економіка і фінанси підприємства» забезпечує набуття здобувачами освіти **компетентностей**:

інтегральна:

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук;

загальні:

- ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.
 ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
 ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
 ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

спеціальні (фахові):

- СК 1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.
 СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.
 СК 3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.
 СК 4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.
 СК 10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.
 СК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.
 СК 15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.
 СК 16. Здатність організовувати систему звітності та обліку в організаціях, використовувати дані звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.
 СК 17. Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу, підприємливість.

Інтегративні кінцеві **програмні результати навчання (ПРН)**, формуванню яких сприяє освітня компонента:

ПРН 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПРН 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

ПРН 11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

ПРН 18. Застосовувати інноваційні підходи до прийняття управлінських рішень, гнучко адаптуватися до змін зовнішнього середовища.

У результаті вивчення освітньої компоненти здобувач освіти повинен *знати:*

- законодавчі, методичні та нормативні матеріали, що регламентують господарчо-фінансову діяльність підприємств в Україні;
- проблеми розвитку промислового виробництва в Україні та за кордоном;
- організаційно-правові форми господарювання, їх вартість і недоліки, ефективність застосування в умовах ринку;
- особливості матеріально-технічної бази хіміко-фармацевтичного виробництва;
- механізм зовнішньоекономічної діяльності, сутність, види цін і механізм ціноутворення в умовах ринку;
- економічний зміст собівартості, рентабельності, ціни;
- сутність фінансів, порядок розрахунків і кредитування підприємства;
- особливості інвестиційної діяльності підприємства;
- сутність механізм банкрутства як феномен ринкової економіки;
- методи і інструменти оцінки ефективності.
- сутнісні характеристики з фінансів підприємства;
- порядок організації фінансової роботи на підприємстві;
- основи кредитування господарської діяльності підприємства;
- майнові та ресурсні складові на підприємстві;
- механізм формування та використання прибутку підприємства;
- систему фінансування основного та оборотного капіталу;
- податкову політику на макrorівні;
- методика оцінювання фінансового стану підприємства;

- основи організації фінансового планування і проведення фінансової санації на сучасному підприємстві;

вміти:

- проводити техніко-економічне обґрунтування організаційно-технічних заходів;
- розраховувати показники, які характеризують ступень використання виробничих фондів підприємства;
- розраховувати продуктивність праці та заробітну плату;
- розраховувати собівартість продукції;
- обґрунтувати ціни і розробляти рекомендації щодо цінової політики підприємства;
- обґрунтовувати ціни на нові лікарські препарати;
- оцінювати ризик у діяльності підприємства;
- оцінювати ефективність техніко-організаційних заходів;
- розробляти програму реструктуризації підприємства (організації);
- розробляти і оформлювати різні форми договорів і контакторів;
- оцінювати фінансові результати діяльності підприємства його ділову активність і ефективність діяльності.
- аналізувати процеси державного та ринкового регулювання фінансово-господарської діяльності підприємств.
- використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефаківців у сфері економічної діяльності.
- аналізувати функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери і напрямки їх удосконалення, розраховувати відповідні показники, які характеризують соціально-економічну результативність діяльності підприємств, в тому числі фармацевтичних.
- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.
- ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати і оцінювати економічні та фінансові показники.
- здійснювати професійну діяльність, спираючись на нормативні та правові акти, які її регламентують;

володіти:

- навичками абстрактного мислення, проведення узагальнюючого аналізу економічних явищ в фінансовій сфері;
- технологіями розрахунку фінансових показників мікрорівня та оцінки ефективності фінансової політики підприємства.
- навичками економіко-математичного моделювання економічних та фінансових процесів на підприємстві.

4. Структура освітньої компоненти

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах											
	денна форма					Заочна форма						
	усього	у тому числі				усього	у тому числі					
л		сем.	пз	лаб.	с. р.		л	сем.	пз.	лаб.	с. р.	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>
Змістовий модуль 1. Економіка підприємства												
Тема 1. Предмет, задачі та структура дисципліни «Економіка і фінанси підприємства». Характеристика фармацевтичної галузі	3	1		1		1	3	0,5		0,5		2
Тема 2. Підприємство як основа ринкової еко-	3	1		1		1	3	0,5		0,5		2

НОМІКИ											
Тема 3. Підприємницька діяльність	3	1	1		1	3	0,5		0,5		2
Тема 4. Основні засоби підприємства	3	1	1		1	3	0,5		0,5		2
Тема 5. Оборотні засоби підприємства	4	1	2		1	3	0,5		0,5		2
Тема 6. Матеріально-технічне забезпечення діяльності підприємства	4	1	2		1	3	0,5		0,5		2
Тема 7. Нематеріальні ресурси та активи підприємства	4	1	2		1	3	0,5		0,5		2
Тема 8. Праця та заробітна плата	4	1	2		1	3	0,5		0,5		2
Тема 9. Інвестиційні ресурси підприємства	5	2	2		1	3,5	1		0,5		2
Тема 10. Витрати і собівартість продукції	5	2	2		1	3,5	1		0,5		2
Тема 11. Ціни та ціноутворення у ринкових умовах	5	2	2		1	3,5	1		0,5		2
Тема 12. Конкуреноспроможність продукції та підприємства. Контроль змістового модуля 1.	5	2	2		1	3,5	1		0,5		2
Змістовий модульний контроль	2		2			11			2		9
Разом за змістовим модулем 1	50	16	22		12	49	8		8		33
Змістовий модуль 2. Фінанси підприємства											
Тема 13. Основи фінансів підприємств	3	1	1		1	3	0,5		0,5		2
Тема 14. Кредитування підприємств	3	1	1		1	3	0,5		0,5		2
Тема 15. Організація грошових розрахунків підприємства	4	1	2		1	3	0,5		0,5		2
Тема 16. Грошові потоки підприємства	4	1	2		1	3	0,5		0,5		2
Тема 17. Формування і розподіл прибутку	4	1	2		1	3	0,5		0,5		2
Тема 18. Оподаткування підприємства	4	1	2		1	3	0,5		0,5		2
Тема 19. Оборотні кошти підприємства	5	2	2		1	3,5	1		0,5		2
Тема 20. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів	5	2	2		1	3,5	1		0,5		2
Тема 21. Оцінювання фінансового стану підприємства	4,5	2	2		0,5	3,5	1		0,5		2
Тема 22. Фінансове планування на підприємстві	4,5	2	2		0,5	3,5	1		0,5		2

Тема 23. Фінансова санація підприємства.	4,5	2		2		0,5	4	1		1		2
Змістовий модульний контроль	2			2			12,5			2		10,5
Разом за змістовим модулем 2	47,5	16		22		9,5	48,5	8		8		32,5
Екзамен	22,5					22,5	22,5					22,5
Усього годин	120	32		44		44	120	16		16		88

5. Зміст програми освітньої компоненти

Змістовий модуль 1. Економіка підприємства

Тема 1. Предмет, задачі і структура освітньої компоненти “Економіка підприємства”. Характеристика фармацевтичної галузі.

Предмет, задачі і структура дисципліни “Економіка підприємства”. Характеристика фармацевтичної галузі і її техніко-економічних особливостей. Характеристика стану і перспектив розвитку фармацевтичної промисловості України Основні показники розвитку фармацевтичного ринку в Україні і світового фармацевтичного ринку.

Тема 2. Підприємство як основа ринкової економіки.

Загальна характеристика підприємства: цілі, завдання, принципи діяльності. Правові основи функціонування підприємств в Україні. Класифікація підприємств. Загальна, виробнича структура підприємства. Характеристика фінансово-господарського механізму підприємства.

Тема 3. Підприємницька діяльність.

Сутність підприємницької діяльності. Характеристика організаційно-правових форм підприємницької діяльності Договори і форми забезпечення договірних зобов'язань. Форми співпраці в сферах виробництва, товарообігу й торгівлі, фінансових відносин.

Тема 4. Основні засоби підприємства

Сутність. Структура і класифікація основних засобів підприємства. Облік та оцінка основних засобів підприємства. Знос основних засобів. Види зносу. Амортизація основних засобів й методи її нарахування. Показники руху і ефективності використання основних засобів. Резерви підвищення ефективності використання основних засобів.

Тема 5. Оборотні засоби підприємства

Економічний зміст. Оборотні засоби та їх структура. Основні принципи управління та обліку оборотних засобів. Джерела фінансування оборотних засобів. Нормування оборотних засобів. Показники використання оборотних засобів. Шляхи підвищення ефективності використання оборотних засобів.

Тема 6. Матеріально – технічне забезпечення діяльності підприємства

Матеріальні ресурси підприємств та їх економічне значення. Визначення потреби в матеріально-технічних ресурсах. Показники витрат та ефективності використання матеріально-технічних ресурсів. Сутність, зміст і завдання матеріально-технічного забезпечення підприємства. Контроль за використанням матеріальних ресурсів. Резерви економії матеріальних ресурсів.

Тема 7. Нематеріальні ресурси та активи підприємства

Сутність і класифікація нематеріальних ресурсів. Поняття та елементний склад нематеріальних активів. Механізм оцінки нематеріальних активів. Методи оцінки вартості нематеріальних активів. Сутність процесів комерціалізації інтелектуальної власності у фармацевції.

Тема 8. Праця і заробітна плата

Сутність і структура кадрів підприємства. Облік і планування кадрів. Продуктивність праці: методи і показники її вимірювання. Планування продуктивності праці. Резерви і фактори підвищення продуктивності праці. Організація заробітної плати

Тема 9. Інвестиційні ресурси підприємства

Суть інвестицій, їх класифікація та структура. Інвестиційна діяльність підприємства. Особливості інвестиційної діяльності в Україні та фармацевтичній галузі. Інвестиційні проекти. Методи оцінки інвестиційних проектів.

Тема 10. Витрати і собівартість продукції

Поняття витрат та собівартості продукції, їх класифікація та структура. Собівартість продукції. Методи врахування витрат і калькування собівартості продукції. Резерви зниження собівартості продукції. Економічна політика підприємства у сфері формування витрат

Тема 11. Ціни та ціноутворення в ринкових умовах

Сутність ціни в ринкових умовах та її структура. Види цін. Методи ціноутворення. Сутність і види цінової політики підприємства. Етапи формування цінової політики фармацевтичного підприємства. Методологічні основи ціноутворення на лікарські засоби із врахуванням фармако-економічних підходів.

Тема 12. Конкурентоспроможність продукції та підприємства

Сутність конкуренції та її види. Конкурентоспроможність товару та методи її вимірювання. Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства. Характеристика конкурентних переваг і методи її оцінки. Конкурентний статус підприємства. Оцінка конкурентної позиції підприємства.

Змістовий модуль 2. Фінанси підприємства

Тема 13. Основи фінансів підприємства

Економічна сутність понять «фінанси» та «фінанси підприємства». Місце фінансів підприємства в фінансовій системі держави. Децентралізовані фонди фінансових ресурсів суб'єктів підприємництва. Функції фінансів підприємства. Фінансовий контроль, його задачі. Фінансові ресурси підприємства та їх складові. Зміст фінансової діяльності суб'єкта підприємництва та механізм її організації. Фінансова служба підприємства, її структура.

Тема 14. Кредитування підприємства.

Позикові кошти, їх роль у виробничо-господарській діяльності підприємства. Форми і види кредитів, що отримують підприємства України. Систематизація кредитів. Принципи кредитування. Етапи кредитування господарської діяльності, їх характеристика. Небанківське кредитування в Україні та світі.

Тема 15. Організація грошових розрахунків підприємства.

Розрахункові операції суб'єктів підприємництва, їх характеристика. Касові операції, їх сутність. Види безготівкових розрахунків. Сутність розрахунково-платіжної дисципліни підприємства. Вплив розрахунково-платіжної дисципліни на результативність фінансово-господарської діяльності підприємства.

Тема 16. Грошові потоки підприємства.

Сутність грошових потоків. Вхідні грошові потоки, їх складові. Вихідні грошові потоки, їх характеристика. Визначення чистого грошового потоку в цілому за підприємством, та за окремими видами його діяльності. Механізм управління грошовими потоками підприємства.

Тема 17. Формування і розподіл прибутку.

Прибуток підприємства як результат його господарської діяльності. Порядок формування прибутку суб'єкта підприємництва. Види прибутку. Фактори, що впливають на розмір прибутку підприємства. Показники прибутковості діяльності підприємства, їх розрахунок та порядок визначення.

Тема 18. Оподаткування підприємства.

Сутність податків, їх функції. Види податків, що сплачують суб'єкти підприємництва в Україні. Податкова політика України. Принципи побудови податкової політики. Податкова безпека підприємства, її сутність та визначення через показники податкової безпеки.

Тема 19. Оборотні кошти підприємства.

Сутність оборотних коштів підприємства. Нормовані та ненормовані оборотні кошти. Загальні підходи до визначення потреб в оборотних коштах підприємством. Показники використання оборотних коштів в господарській діяльності підприємства.

Тема 20. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів.

Склад і структура основних засобів підприємства. Вартісна оцінка основних засобів. Фінансово-економічні показники використання основних засобів, порядок їх розрахунку. Амортизація основних засобів, сутність та методи розрахунку амортизаційних відрахувань. Методика переоцінки основних засобів.

Тема 21. Оцінювання фінансового стану підприємства.

Необхідність та значення оцінки фінансового стану суб'єкта підприємництва. Методи проведення фінансового аналізу. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємства. Показники фінансового стану підприємства.

Тема 22. Фінансове планування на підприємстві.

Економічна сутність фінансового планування на підприємстві. Завдання фінансового планування та види фінансових планів, що складаються суб'єктом підприємництва. Фінансовий план як основа діяльності підприємства. Зміст та порядок складання фінансового плану. Оперативне фінансове планування. Бюджетування як основа оперативного фінансового планування.

Тема 23. Фінансова санація підприємства.

Сутність санації підприємств. Фінансово-економічні передумови проведення санації суб'єкта підприємництва. Джерела фінансової санації підприємств. Санаційний аудит як основа проведення фінансової санації. Порядок проведення санаційного аудиту. Порядок санації підприємства шляхом реорганізації (реструктуризації).

Семестровий залік

Екзамен

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Предмет, задачі та структура дисципліни «Економіка і фінанси підприємства». Характеристика фармацевтичної галузі	1	0,5
2.	Підприємство як основа ринкової економіки	1	0,5
3.	Підприємницька діяльність	1	0,5
4.	Основні засоби підприємства	1	0,5
5.	Оборотні засоби підприємства	1	0,5
6.	Матеріально-технічне забезпечення діяльності підприємства	1	0,5
7.	Нематеріальні ресурси та активи підприємства	1	0,5
8.	Праця та заробітна плата	1	0,5
9.	Інвестиційні ресурси підприємства	2	1
10.	Витрати і собівартість продукції	2	1
11.	Ціни та ціноутворення у ринкових умовах	2	1
12.	Конкурентоспроможність продукції та підприємства	2	1
13.	Основи фінансів підприємства	1	0,5
14.	Кредитування підприємства	1	0,5
15.	Організація грошових розрахунків підприємства	1	0,5
16.	Грошові потоки підприємства	1	0,5
17.	Формування і розподіл прибутку	1	0,5
18.	Оподаткування підприємства	1	0,5
19.	Оборотні кошти підприємства	2	1
20.	Фінансове забезпечення відтворення основних засобів	2	1
21.	Оцінювання фінансового стану підприємства	2	1
22.	Фінансове планування на підприємстві	2	1
23.	Фінансова санація підприємства	2	1
24.	Разом	32	16

7. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом

8. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Предмет, задачі та структура дисципліни «Економіка і фінанси підприємства». Характеристика фармацевтичної галузі	1	0,5
2.	Підприємство як основа ринкової економіки	1	0,5
3.	Підприємницька діяльність	1	0,5
4.	Основні засоби підприємства	1	0,5
5.	Оборотні засоби підприємства	2	0,5
6.	Матеріально-технічне забезпечення діяльності підприємства	2	0,5
7.	Нематеріальні ресурси та активи підприємства	2	0,5
8.	Праця та заробітна плата	2	0,5
9.	Інвестиційні ресурси підприємства	2	0,5
10.	Витрати і собівартість продукції	2	0,5
11.	Ціни та ціноутворення у ринкових умовах	2	0,5
12.	Конкурентоспроможність продукції та підприємства. Контроль змістового модуля 1.	2 2	0,5 2
13.	Основи фінансів підприємства	1	0,5
14.	Кредитування підприємства	1	0,5
15.	Організація грошових розрахунків підприємства	2	0,5
16.	Грошові потоки підприємства	2	0,5
17.	Формування і розподіл прибутку	2	0,5
18.	Оподаткування підприємства	2	0,5
19.	Оборотні кошти підприємства	2	0,5
20.	Фінансове забезпечення відтворення основних засобів	2	0,5
21.	Оцінювання фінансового стану підприємства	2	0,5
22.	Фінансове планування на підприємстві	2	0,5
23.	Фінансова санація підприємства	2	1
24.	Контроль змістового модуля 2	2	2
25.	Разом	44	16

9. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом

10. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Предмет, задачі та структура дисципліни «Економіка і фінанси підприємства». Характеристика фармацевтичної галузі	1	2
2.	Підприємство як основа ринкової економіки	1	2
3.	Підприємницька діяльність	1	2
4.	Основні засоби підприємства	1	2
5.	Оборотні засоби підприємства	1	2
6.	Матеріально-технічне забезпечення діяльності підприємства	1	2
7.	Нематеріальні ресурси та активи підприємства	1	2
8.	Праця та заробітна плата	1	2
9.	Інвестиційні ресурси підприємства	1	2
10.	Витрати і собівартість продукції	1	2
11.	Ціни та ціноутворення у ринкових умовах	1	2

12.	Конкурентоспроможність продукції та підприємства. Контроль змістового модуля 1.	1	2 9
13.	Основи фінансів підприємства	1	2
14.	Кредитування підприємства	1	2
15.	Організація грошових розрахунків підприємства	1	2
16.	Грошові потоки підприємства	1	2
17.	Формування і розподіл прибутку	1	2
18.	Оподаткування підприємства	1	2
19.	Оборотні кошти підприємства	1	22
20.	Фінансове забезпечення відтворення основних засобів	1	2
21.	Оцінювання фінансового стану підприємства	0,5	2
22.	Фінансове планування на підприємстві	0,5	2
23.	Фінансова санація підприємства. Контроль змістового модуля 2.	0,5	2 10,5
24.	Екзамен	22,5	22,5
Разом		44	88

Завдання для самостійної роботи Підготовка наукових доповідей за темами

1. Суспільний поділ праці та його роль у формуванні галузей промисловості України
2. Показники, які використовуються в економіці
3. Внутрішньовиробничі економічні відносини
4. Розгляд внутрішніх претензій на підприємстві
5. Класифікація економічного збитку
6. Характеристика основних видів договорів
7. Підприємство і ринок
8. Великомасштабне підприємництво
9. Організаційно-правові форм підприємницької діяльності
10. Добровільні та інституційні об'єднання підприємств
11. Механізм управління підприємством. Основні принципи господарського управління
12. Вищі органи управління підприємством та організаціями
13. Виробничий процес-основа побудови механізму управління
14. Особливості формування виробничої програми підприємства в умовах ринку
15. Обґрунтування виробничої програми ресурсами та виробничими потужностями
16. Показники і критерії економічної та соціальної ефективності виробництва
17. Ремонт та інші види поліпшення основних засобів, порядок їх фінансування
18. Шляхи підвищення ефективності використання основних засобів підприємства в сучасних умовах
19. Показники оцінки руху і ефективності використання основних засобів підприємства.
20. Рівень забезпечення підприємств необхідними оборотними коштами за сучасних умов господарювання
21. Способи підвищення ефективності використання оборотних коштів на підприємствах різних галузей промисловості господарства України
22. Організація винахідницької, раціоналізаторської та патентної роботи на підприємстві
23. Системний аналіз якісного складу персоналу підприємства
24. Сучасні форми та ефективність підготовки й підвищення кваліфікації управлінського персоналу підприємств
25. Проблеми регулювання трудових відносин різних категорій персоналу підприємства
26. Відбір та методика обчислення показників для виявлення впливу нововведень на економіку підприємства
27. Інноваційна модель розвитку різногалузевих підприємств України.
28. Внутрішньовиробничий технічний контроль якості

- 29.Методика експрес-аналізу за системою “витрати-обсяг продукції прибуток”
- 30.Методи складання кошторису виробництва залежно від стадії планування та величини підприємства
- 31.Прогнозування собівартості нових виробів на етапах їхньої розробки та освоєння виробництва
- 32.Модифікація цін
- 33.Проблеми та шляхи вдосконалення ціноутворення в Україні
- 34.Організаційно-методичні системи управління прибутком
- 35.Організація фінансової роботи на підприємстві
- 36.Оцінка ефективності окремих фінансових інструментів інвестування
- 37.Управління інвестиційним проектом
- 38.Джерела правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності
- 39.Митно-тарифні методи регулювання. Нетарифні методи регулювання
- 40.Загальна характеристика системи та функціональних складових економічної безпеки підприємства
- 41.Критерії оцінки стану економічної безпеки підприємства
- 42.Розробка санаційної програми
- 43.Розробка і здійснення програми реструктуризації підприємства
- 44.Принципи організації фінансів підприємства.
- 45.Механізм державного і ринкового регулювання фінансів підприємства.
- 46.Систематизація кредитів, що отримують суб'єкти підприємництва.
- 47.Умови та порядок отримання банківського кредиту.
- 48.Види розрахункових операцій підприємства.
- 49.Вплив розрахунково-платіжної дисципліни на фінансово-господарську діяльність підприємства.
- 50.Класифікація грошових надходжень підприємства.
- 51.Формування та розподіл чистого доходу підприємства.
- 52.Види податків, що сплачують підприємства різних організаційних форм.
- 53.Класифікація податків суб'єкта господарювання.
- 54.Систематизація оборотних активів підприємства.
- 55.Показники, що характеризують ефективність використання оборотних активів суб'єкта підприємництва.
- 56.Джерела відтворення основних засобів підприємства.
- 57.Порядок фінансування та кредитування капітальних вкладень суб'єктів підприємництва.
- 58.Фактори, що впливають на рівень ділової активності суб'єкта підприємництва.
- 59.Шляхи підвищення ділової активності підприємства.
- 60.Фінансовий план підприємства, його характеристика.
- 61.Методи фінансового планування на підприємстві.
- 62.Причини виникнення фінансової кризи на підприємстві.
- 63.Механізм санації підприємства.

11. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Оцінка з освітньої компоненти визначається з урахуванням результатів поточної навчальної діяльності здобувача вищої освіти та оцінок засвоєння ним окремих змістових модулів.

Успішність кожного здобувача вищої освіти оцінюється за 100-бальною шкалою.

За поточну навчальну діяльність в межах модуля здобувач вищої освіти може отримати **максимально 100 балів або мінімально — 60 балів**.

Оцінювання поточної навчальної діяльності (проводиться під час кожного заняття) – контроль теоретичних знань, практичних умінь та навичок. При засвоєнні кожної теми змістового модуля 1 за поточну навчальну діяльність здобувачам виставляються бали за всі види діяльності, які в кінці вивчення змістового модуля підсумовуються.

Застосовується така система бальних оцінок для **практичних занять**: за кожну тему змістового модулю 1 та 2 здобувач може набрати: **min – 2 балів, max – 3,5 балів**

Система оцінювання, бали	Критерії оцінки
2	виставляється здобувачу, який: <ul style="list-style-type: none"> виявив недостатньо глибокі знання основного програмного матеріалу при усній або письмовій відповіді на теоретичне запитання; практичне завдання виконав самостійно, але допустив значні помилки в арифметичних розрахунках і т.п.
2,5	виставляється здобувачу, який: <ul style="list-style-type: none"> виявив певне знання програмного матеріалу при усній або письмовій відповіді на теоретичне запитання, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустив окремі несуттєві помилки; практичне завдання (розрахункова задача, ситуаційне завдання, графічне завдання та ін.) виконано здобувачем самостійно, але допустив помилки в арифметичних розрахунках і т.п.
3	виставляється здобувачу, який: <ul style="list-style-type: none"> виявив повне знання програмного матеріалу при усній або письмовій відповіді на теоретичне запитання, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустив окремі несуттєві помилки; практичне завдання (розрахункова задача, ситуаційне завдання, графічне завдання та ін.) виконано здобувачем самостійно, але допустив незначні помилки в арифметичних розрахунках і т.п.
3,5	виставляється здобувачу, який: <ul style="list-style-type: none"> виявив всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу при усній або письмовій відповіді на теоретичні запитання, вміє грамотно інтерпретувати одержані результати; продемонструвати знання основної і додаткової літератури, передбачені на рівні творчого використання; практичне завдання (розрахункова задача, ситуаційне завдання, графічне завдання та ін.) виконано здобувачем самостійно без помилок та містить пояснення проведеного рішення.

Для допущення до семестрового іспиту здобувач вищої освіти повинен здати всі теми з освітньої компоненти та скласти контроль засвоєння ЗМ 1 і ЗМ 2 на прохідний бал.

Контроль засвоєння ЗМ проводиться у формі заліку за затвердженими білетами. Модуль вважається зарахованим, якщо здобувач вищої освіти набрав не менше мінімального балу.

Застосовується така система бальних оцінок для **контролю ЗМ 1 та ЗМ2:** здобувач може набрати **min – 10 балів, max – 15 балів.**

Система оцінювання, бали	Критерії оцінки
10-11	виставляється здобувачу, який: <ul style="list-style-type: none"> виявив недостатньо глибокі знання основного програмного матеріалу при усній або письмовій відповіді на теоретичне запитання; практичне завдання виконав самостійно, але допустив значні помилки в арифметичних розрахунках і т.п.
12-13	виставляється здобувачу, який: <ul style="list-style-type: none"> виявив повне знання програмного матеріалу при усній або письмовій відповіді на теоретичне запитання, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустив окремі несуттєві помилки; практичне завдання (розрахункова задача, ситуаційне завдання, графічне завдання та ін.) виконано здобувачем самостійно, але допустив незначні помилки в арифметичних розрахунках і т.п.
14-15	виставляється здобувачу, який: <ul style="list-style-type: none"> виявив всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу

	<p>при усній або письмовій відповіді на теоретичні запитання, вміє грамотно інтерпретувати одержані результати; продемонструвати знання основної і додаткової літератури, передбачені на рівні творчого використання;</p> <ul style="list-style-type: none"> практичне завдання (розрахункова задача, ситуаційне завдання, графічне завдання та ін.) виконано здобувачем самостійно без помилок та містить пояснення проведеного рішення.
--	--

Загальна оцінка включає результати семестрового екзамену за 100-бальною шкалою: максимумом 100 балів або мінімумом – 60 балів.

Засобами діагностики щодо засвоєння ЗМ1 та 2 є тестування та розв'язання практичної задачі. **Максимальна кількість балів за контроль засвоєння змістового модуля 15 балів, мінімальна – 10 бала.**

Структура білета:

20 тестів, одна вірна відповідь на питання складає 0,5 балів: 20 x 0,5 балів = 10 бали.

1 практичне завдання, вірна відповідь на питання складає 5 бали: 1 x 5 = 5 бали. (див. табл.)

Таблиця

Шкала оцінювання практичного завдання за ЗМ 1 та ЗМ2

Рейтингова оцінка, бали	Критерії оцінки
5	Розрахункові формули за практичним завданням наведено вірно, розрахунки відповідають еталонам відповіді. Здобувач надав узагальнюючі висновки за практичним завданням
3-4	Розрахункові формули за практичним завданням наведено вірно, розрахунки відповідають еталонам відповіді. Відсутні узагальнюючі висновки за практичним завданням
2	Ключові формули за практичним завданням наведено вірно, але цифрові розрахунки наведені невірно. Відсутні узагальнюючі висновки за практичним завданням
0	Здобувач вищої освіти взагалі не зміг розв'язати практичне питання

Схема нарахування та розподіл балів

Денна та заочна форми

Поточне тестування та самостійна робота											Сума
Змістовий модуль 1. Економіка підприємства											
T1-2	T3-4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	ЗМ1	30-50
2-3,5	2-3,5	2-3,5	2-3,5	2-3,5	2-3,5	2-3,5	2-3,5	2-3,5	2-3,5	10-15	

Поточне тестування та самостійна робота											Сума
Змістовий модуль 2. Фінанси підприємства											
T13-14	T15	T16	T17	T18	T19	T20	T21	T22	T23	ЗМ 2	30-50
2-3,5	2-3,5	2-3,5	2-3,5	2-3,5	2-3,5	2-3,5	2-3,5	2-3,5	2-3,5	10-15	

T1, T2 ... T23 – теми змістових модулів.

Рейтинг здобувача вищої освіти розраховують наступним чином:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для заліку	для диф. заліку
90 – 100 (A)	зараховано	відмінно
82-89 (B)		добре
74-81 (C)		задовільно
64-73 (D)		
60-63 (E)		
35-59 (FX)	не зараховано з можливістю повторного складання	
0-34 (F)	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням освітньої компоненти	

12. Форми поточного та підсумкового контролю успішності навчання

Контроль здобувачів при виконанні практичних завдань, вирішенні ситуаційних завдань, проміжні контролі з модулів.

Форма контролю – семестровий залік, екзамен

14. Методичне забезпечення

1. Навчальна програма освітньої компоненти.
2. Робоча програма освітньої компоненти.
3. Силабус освітньої компоненти.
4. Методичні матеріали комп'ютерних презентацій лекцій.
5. Методичні рекомендації до практичних занять.
6. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів.
7. Тестові завдання.
8. Білети до контролю змістового модулю 1 та змістового модулю 2.
9. Білети до екзамену.

15. Рекомендована література

Основна

1. Господарський кодекс України. – Х.: ТОВ «Одіссей», 2007. – 240с.
2. Податковий Кодекс України. Закон України, Кодекс від 02.12.2010 №2755-VI // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>
3. Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1» («Загальні вимоги до фінансової звітності») (Стандарт № 1)
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. Положення Міністерства фінансів України від 31.03.1999 № 87 із змінами і доповненнями.
5. Економіка підприємства: Підруч. для вищ. навч. Закладів / Посилкіна О.В., Сагайдак Р.В., Козирева О.В., Латін П.Д. - Х.: Вид-во НФаУ: Золоті сторінки, 2006.
6. Непочатенко, О. О. Фінанси підприємств : підручник для студ. ВНЗ / О. О. Непочатенко, Н. Ю. Мельничук. - Електрон. текстові дан. - К. : Центр учбової літератури, 2013. - 504 с.
7. Онисько, С. М. Фінанси підприємства : підруч. [для ВНЗ] / С. М. Онисько, П. М. Марич. - 2-ге вид., виправл. і доп. - Львів : Магнолія 2006, 2016. - 367 с.

- 8.Посилкіна О.В., Гладкова О.В. Фінанси підприємства: метод. рекомендації до виконання практичних робіт для студ. спец. «Економіка підприємства» та «Маркетинг» / О. В. Посилкіна, О. В. Гладкова. – Х.: Вид-во НФаУ, 2017. – 68 с.
- 9.Посилкіна, О. В. Інвестування : навч. посібник / О. В. Посилкіна, Н. М. Мусієнко ; авт.-уклад.: О. В. Козирева, А. Г. Хромих, 2015. – 332 с.

Допоміжна

- 1.Васильців Т. Г. Економіка малого підприємства : навч. посіб. / Т. Г. Васильців, О. І. Ляш, Н. Г. Міценко ; за ред. д-ра екон. наук Т. Г. Васильціва. – К. : Знання, 2015. – 446 с.
- 2.Шарко М. В., Мешкова-Кравченко Н. В., Радкевич О. М. Економіка підприємства : навч. посіб. / М. В. Шарко, Н. В. Мешкова-Кравченко, О. М. Радкевич. – Херсон : Олді-плюс, 2016. – 436 с.
- 3.Яркіна Н. М. Економіка підприємства : навч. посіб. / Н. М. Яркіна – Київ : Ліра-К, 2017. – 498 с.
- 4.Лазебний В. С. Основи інтелектуальної власності : навч. посіб. / В. С. Лазебний, Г. М. Розорінов, С. В. Толюпа. – К. : Ліра-К., 2017. – 160 с.
- 5.Круш П. В. Економіка (розрахунки фінансово-інвестиційних операцій в EXCELL) : навч. посіб. / П. В. Круш. – К. : Цул, 2016. – 256 с.
- 6.Касьяненко Л. М. Економічна теорія : навч. посіб. / Л. М. Касьяненко. – К. : Цул, 2015. – 224 с.
- 7.Курган В. П. Економіка аграрних підприємств : навч.-метод. посіб. / В. П. Курган. – К. : Ліра-К, 2017. – 270 с.
- 8.Мельник Л. Г. Економіка підприємства : навч. посіб. / Л. Г. Мельник. – К.: Ліра-К, 2018. – 876 с.
- 9.Петрович Й. М. Створення і функціонування суб'єктів підприємництва : навч. посіб. / Й. М. Петрович. – К. : Ліра-К, 2016. – 256 с
- 10.Сусіденко О. В. Фінансова безпека підприємства: теорія, методи, практика : монографія / О. В. Сусіденко. – К. : ЦУЛ, 2017. – 128 с.
- 11.Шпак Н. О. Економічна стабільність суб'єктів господарювання в умовах хаотичного розвитку національної економіки України: навч. посіб. / Н. О. Шпак, О. В. Пирог. – К. : Ліра-К, 2017. – 288 с.
- 12.Яркіна Н. М. Економіка підприємства: навч. посіб. / Н. М. Яркіна. – К. : Ліра-К, 2018. – 498 с.
- 13.Ярошевич Н. Б. Підприємництво і менеджмент навч. посіб. / Н. Б. Ярошевич. – К. : Ліра-К, 2015. – 408 с

16. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт державної служби статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Верховної ради України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://rada.gov.ua>
3. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.bank.gov.ua>
4. Офіційний сайт бібліотеки ім. Вернадського [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/>